

Юдова-Романова К. В. Технічні засоби оформлення сценічного простору : навч. посіб. / К. В. Юдова-Романова. — Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2017. — 314 с. : іл.
ISBN 978-966-602-198-7

Актуальність і своєчасність навчального посібника Катерини Юдової-Романової «Технічні засоби оформлення сценічного простору» зумовлена відсутністю у вітчизняній літературі аналогів цьому виданню — комплексному надсучасному науково-практичному доробку з питань архітектоніки сценічного простору. Доступні сьогодні джерела — це морально застарілі радянські публікації та фрагментарні або вузькоспеціалізовані електронні й друковані видання.

Враховуючи ці фактори, спроба авторки проаналізувати та систематизувати історичний та сучасний зарубіжний і вітчизняний досвід застосування технічних засобів оформлення сценічного простору крізь призму розвитку сценічних мистецтв та сьогоднішні мистецькі пошуки безперечно викликає інтерес. Крім того, це перший навчальний посібник в Україні, котрий ставить завдання комплексного вивчення техніко-технологічної архітектоніки сценічного простору як такої. Вирішення цього завдання є надзвичайно актуальним для вітчизняної системи мистецької освіти, адже відсутність належної вітчизняної навчальної літератури з питань вивчення технічних засобів оформлення сценічного простору негативним чином впливає на рівень оволодіння студентами знань з цієї проблематики. Отже, навчальний

посібник «Технічні засоби оформлення сценічного простору» К. Юдової-Романової має зацікавити широке коло теоретиків, істориків та практиків сценічного мистецтва України і спонукати їх до дискусії з приводу висвітлених у ньому питань.

Навчальний посібник Катерини Юдової-Романової адресовано широкому колу читачів, а саме: студентам спеціальності «Сценічне мистецтво», аспірантам і викладачам.

Звернемося до розгляду змісту рецензованої книжки.

Посібник має чітку і прозору структуру, підпорядковану меті, зазначеній у вступі, — ознайомити читача з технічними засобами оформлення сценічного простору як інструментом художньої виразності та засобом втілення творчого задуму постановників.

Навчальний посібник складається зі вступу, двох розділів, термінологічного словника, списку рекомендованої літератури, а також питань для самоконтролю, завдань для самостійної роботи, тестових завдань з відповідями до кожної із тем. Вартим уваги читачів посібника є доречно підібраний ілюстративний матеріал, який сприяє ефективному засвоєнню поданого тексту.

Основний текст навчального посібника — це дидактично та методично оброблений і система-

тизований авторкою навчальний матеріал. Викладання матеріалу в навчальній монографії вирізняється об'єктивністю, науковістю та чіткою логічною послідовністю: перший розділ присвячено історії питання, другий — сучасній практиці. Композиція підручника, подання термінів, прийоми введення до тексту нових понять, використання засобів наочності спрямовані на те, щоб передати студентові певну інформацію, навчити його самостійно користуватися книгою, захопити його, викликати зацікавленість предметом, що вивчається.

Перший розділ «Основні етапи розвитку сценічного простору та його художньо-технічного оснащення» має історичну спрямованість і передбачає ознайомлення читача з основними етапами і векторами становлення та розвитку технічних засобів оформлення сценічного простору від первісних форм до початку ХХ ст. Авторка у шести темах («Архітектура та засоби оформлення театралізованих дійств і вистав у Стародавньому світі», «Технічний арсенал театралізованих дійств Київської Русі та Середньовічної Європи», «Архітектура та театральне декоративне мистецтво епохи Відродження і Просвітництва», «Піротехнічне мистецтво в оформленні вуличних видовищ у Російській імперії», «Етапи становлення і розвитку звукозаписувальної та звуковідтворювальної техніки», «Світлотехніка сценічного простору») доступно розкриває, яким чином у тісній взаємодії розвивалися технічний цивілізаційний прогрес і сценічне мистецтво, послідовно розглядає особливості архітектури сценічного простору, доводить важливість піротехнічних, звукозабезпечувальних та світлотехнічних засобів оформлення сценічного простору, детально розглядає їх генеруючо-синтезуючу роль у розвитку театального та інших сценічних мистецтв.

Другий розділ посібника «Сучасні технічні засоби оформлення театралізованих дійств» присвячений комплексному системному аналізу сучасного стану арсеналу технічного оформлення сценічного простору, новітнім тенденціям у його розвитку. Він складається з дев'яти тем: «Модульні сценічні конструкції і підлогове покриття», «Пневматичні конструкції і сценічний простір», «Візуальні засоби оформлення масових заходів», «Піротехнічні засоби оформлення шоу-програм», «Генератори спеціальних ефектів», «Світлотехніка та лазерна техніка», «Мультимедійні технології», «Системи звукового забезпечення», «Електронні музичні інструменти».

До кожної з п'ятнадцяти тем подано план, що сприяє структуруванню викладеного матеріалу та його ефективному засвоєнню.

Здобутком авторки посібника є звернення до персоналій. Так, в обох розділах розкривається значення творчості Вітрувія, Леонардо да Вінчі, С. Серліо, Т.-А. Едісона, О. М. Скрябіна, Й. Свободи, Л. С. Термена, А. Ісозакі, А. Капура, Ж.-М. Жарра, Х. Ямагати, нашого співвітчизника Ю. О. Правдюка в історії еволюції художнього оформлення сценічного простору.

Термінологічний словник являє собою органічне доповнення до основного (лекційного) матеріалу посібника. Подані у ньому дефініції лаконічно і конкретно тлумачать використану у тексті основну фахову термінологію. Тут слід зауважити, що подання такого глосарію у вигляді алфавітного покажчика із посиланням на сторінки цього видання, зробило б користування посібником зручнішим та ефективнішим.

Список рекомендованої літератури — це досить вагомий, майже вичерпний перелік видань та електронних ресурсів на зазначену тему (519 позицій). Особливе місце серед них посідають періодичні видання та бібліографічні збірники, що може спонукати читача до розширення кола пошуку. Серед них україно-, російсько-, англо-, німецько- та франкомовні видання.

Слід звернути увагу, що для ефективного засвоєння поданого навчального матеріалу та самоконтролю авторка обрала оптимальний шлях — систематизовану і комплексно викладену інформацію з кожної теми підкріплено тестовими завданнями з відповідями для самоперевірки, питаннями до поданого тексту та запропоновано завдання для самостійної індивідуальної роботи з метою спонукання до творчого засвоєння знань. Такі доповнення до основного тексту можуть бути використані викладачами як приклади при розробленні модульних та екзаменаційних контрольних робіт з дисциплін «Техніка і технологія сцени», «Технічні засоби оформлення в шоу-бізнесі» та інших аналогічних.

Навчальний посібник написано доступно, живою мовою. В поєднанні із кольоровим ілюстративним матеріалом (573 рисунки) це робить дане видання безперечним лідером серед інших аналогічних — книга цікава, легка і навіть приємна для сприймання й розуміння читачем із будь-яким рівнем освітньої підготовки.

Змістовність, логічність і доступність викладення теоретичного матеріалу робить можливим його використання не лише викладачами при створенні лекцій з курсу «Технічні засоби оформ-

лення сценічного простору» у середніх і вищих навчальних закладах, а й студентами при підготовці до практичних занять, написанні курсових робіт, а також освітньо-кваліфікаційних робіт рівнів «бакалавр» і «магістр». Враховуючи вищезазначене, вважаємо можливим рекомендувати навчальний посібник «Технічні засоби оформлення сценічного простору» К. Юдової-Романової для використання у вищих та середніх навчальних закладах як у стаціонарній, так і в заочній (дистанційній) формі навчання.

Загалом можна стверджувати, що навчальний посібник Катерини Юдової-Романової «Тех-

нічні засоби оформлення сценічного простору» має високий науково-методичний рівень, містить необхідний довідковий апарат; він написаний та оформлений у доступній формі; поданий навчальний матеріал пов'язаний із завданнями практики функціонування сценічного мистецтва. У цій праці простежуються тісні міждисциплінарні зв'язки. Посібник є актуальною, глибоко змістовною, науково вагомою, виконаною на високому мистецтвознавчому та педагогічно-методичному рівні працею, що відповідає вимогам вищої школи і може бути використаний для підготовки бакалаврів за фахом «Сценічне мистецтво».

Олексій КУЖЕЛЬНИЙ